

4. ענפי המשק

I ההתפתחויות העיקריות בענפי המשק¹⁵

במחצית השנייה של השנה חלה תפנית בפעילות התעשייה: תוצר הענף החל לצמוח, אחרי שלוש שנים של נסיגה וקיפאון, הירידה בתשומת העבודה נבלמה, והיצוא התעשייתי החל לגדול. השינוי נבע מהתאוששות הביקוש העולמי למוצרי ענף האלקטרוניקה, שהיה שרוי בשפל משנת 2000 וגרר בעקבותיו את מדד הייצור התעשייתי. השיפור ביצוא של ענף האלקטרוניקה במהלך השנה, לצד המשך גידול נאה של יצוא הענפים האחרים, הביא לתפנית ביצוא התעשייתי כולו. כנגד זאת ירדו השנה המכירות לשוק המקומי, למרות התייצבות הביקושים המקומיים - התפתחות המשקפת את המשך המגמה ארוכת הטווח של החלפת ייצור מקומי ביבוא. רוחניות היצרנים נותרה השנה נמוכה, בעיקר בגלל רמת הניצולת הנמוכה של ההון וההרעה בתנאי הסחר, שקוזה רק בחלקה על ידי הירידה בעלות הריאלית לשעת עבודה. המשך ההצטמצמות של ההשקעה הביא להתמתנות קצב הגידול של מלאי ההון הגולמי.

תפוקת ענף הבנייה ותוצרו ירדו בשנת 2003, זו השנה השישית ברציפות. תפוקת הענף ירדה בכ-5 אחוזים, והקיפה הן את הבנייה למגורים, שירדה בשיעור של כ-4 אחוזים, והן את הבנייה לענפי המשק, שירדה בשיעור חד של כ-9 אחוזים. ירידות אלו קוזזו חלקית על ידי עלייה חדה בבנייה הביטחונית, עקב בנייתה של גדר ההפרדה. ירידת התפוקה הכוללת אינה משקפת את חומרת מצבו של הענף במלואה; הירידה בשטח התחלות הבנייה חריפה בהרבה - כ-17 אחוזים. ההתפתחויות במהלך השנה בענף מלמדות שהוא טרם החל להתאושש. הסיבה העיקרית לירידת התפוקה היא ירידת הביקוש -

כפי שמראה ירידת המחירים - אך פעלו גם מגבלות מצד ההיצע, ובהן המדיניות לצמצום מספר העובדים הזרים. למרות הצמצום של התפוקה ושל סך המועסקים בענף, גדל מספר המועסקים הישראלים בו, עקב החלפה של עובדים זרים בישראלים.

ההשקעה בתשתית היוותה ב-2003 כ-28 אחוזים מההשקעה בענפי המשק - גידול של כ-9 אחוזים לעומת 2002. ההשקעה בתשתיות התחבורה והתקשורת פחתה השנה, בעוד שההשקעות בענפי האנרגיה והמים גדלו בשיעורים נאים.

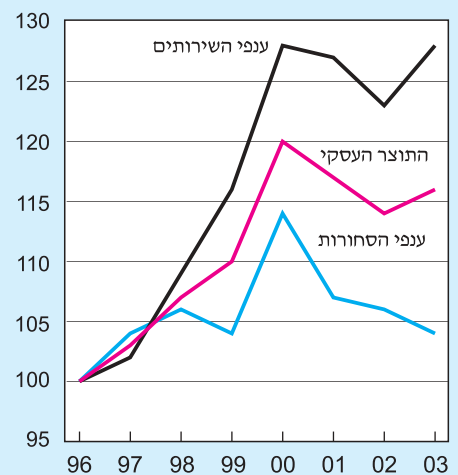
תוצר ענף התחבורה פחת בשנת 2003 ב-0.8 אחוז, לאחר שבשנתיים הקודמות נבלם גידולו. המועסקים בענף גדל בכ-6 אחוזים. ההשקעות בענף פחתו ב-2003 בכ-14 אחוזים, אחרי ירידה של 17 אחוזים אשתקד.

תוצר ענף התקשורת (הכולל את התוצר התקשורת, הדואר והבלדרות) גדל השנה בשיעור של 17 אחוזים, בשל גידול התשואה על ההון. מספר המועסקים בענף נותר ללא שינוי, וההשקעות בו הצטמצמו ב-24 אחוזים, אחרי שנים של גידול מואץ.

השיפור ביצוא ענף האלקטרוניקה במהלך השנה וגידולו של היצוא הפחות מתקדם הביאו לתפנית ביצוא התעשייתי כולו; המכירות לשוק המקומי ורווחיות היצרנים נותרו נמוכות; ההשקעות בתעשייה המשיכו לרדת.

ענף הבנייה המשיך להצטמצם, כתוצאה מביקושים נמוכים.

דיאגרמה א'-13
התפתחות תוצר מצרפי הענפים,
1996 עד 2002
(מדדים, 1996=100)

מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל.

15 הסעיפים הבאים דנים בתוצר העסקי ובפרייון כפי שהוא נמדד בענפי המשק (לוח א'-נ' 1.11) - ולא מצד השימושים, על פי החשבונאות הלאומית, מדידה ששימשה את החלק הראשון של פרק זה.

לוח א'-9
המאפיינים של ענפי המשק, 1996 עד 2003
 (שיעורי השינוי במונחים שנתיים, מחירים קבועים)

השכר החודשי למשרת שכיר ⁴	התוצר השנתי ליחידת הון ³	התוצר פריון הייצור הכולל	התוצר לתשומת עבודה	תשומת העבודה ²	ההון ²	התוצר	הרכב הענפי ¹ (משקולות)		
2000-1996									
4.2	7.3	-2.0	2.5	5.1	7.9	0.6	5.8	25.5	תעשייה
3.5	-1.8	4.4	3.3	2.5	-0.2	1.6	4.2	3.2	חקלאות ⁵
1.0	2.3	-2.3	-1.2	-0.1	7.5	5.1	5.4	12.8	תחבורה ותקשורת
2.1	10.8	-11.7	-3.8	-2.2	11.9	1.0	-1.2	10.0	בנייה
4.1	12.2	-10.3	-3.8	0.7	19.5	6.5	7.2	45.7	מסחר ושירותים ⁶
3.7	3.4	0.8	2.7	4.2	4.4	0.9	5.2	2.8	חשמל ומים
3.6	4.7	-3.3	-0.3	1.2	8.7	3.8	5.1	100.0	סך כל המגזר העסקי
3.5	6.2	-3.1	1.0	3.0	7.2	0.9	3.9	38.7	מזה: ענפי הסחורות
3.4	3.2	-2.7	-0.8	0.4	9.6	6.2	6.6	61.3	ענפי השירותים
2002-2001									
-0.6	9.3	9.8	-1.2	-1.5	5.6	-3.3	-1.4	24.9	תעשייה
1.3	6.8	8.1	8.1	15.4	0.4	-5.9	4.5	3.4	חקלאות ⁵
-2.2	8.7	-6.2	-2.1	1.9	6.8	-1.8	0.1	12.9	תחבורה ותקשורת
-2.0	12.6	-12.1	0.7	-1.1	6.6	-5.3	-2.7	7.5	בנייה
-2.2	5.4	-9.2	-5.8	-4.3	7.3	1.9	-2.1	48.3	מסחר ושירותים ⁶
-0.4	3.6	1.7	0.4	1.9	2.7	-0.9	1.1	2.9	חשמל ומים
-1.8	6.8	-8.0	-2.6	-1.8	5.8	-0.9	-1.4	100.0	סך כל המגזר העסקי
-0.6	9.9	-8.7	0.2	0.4	5.2	-4.3	-1.1	36.0	מזה: ענפי הסחורות
-2.2	4.8	-7.6	-4.7	-3.1	6.2	1.4	-1.5	64.0	ענפי השירותים
2003									
-0.2	4.8	-3.9	-0.9	0.7	3.8	-1.0	-0.3	24.4	תעשייה
3.4	-0.3	-12.2	-12.4	-12.5	0.0	0.3	-12.2	3.3	חקלאות ⁵
-2.0	0.7	1.5	1.8	2.2	3.7	3.0	5.2	13.5	תחבורה ותקשורת
1.0	7.0	-5.8	-0.3	0.8	2.1	-4.6	-3.8	7.0	בנייה
-2.7	2.5	-0.1	1.5	2.4	3.8	1.2	3.7	48.8	מסחר ושירותים ⁶
-3.2	5.6	-1.1	2.0	4.5	3.3	-2.2	2.2	3.0	חשמל ומים
-2.4	3.4	-1.7	0.6	1.7	3.6	0.1	1.8	100.0	סך כל המגזר העסקי
0.5	5.5	-5.5	-2.0	-0.3	3.4	-2.0	-2.3	34.7	מזה: ענפי הסחורות
-2.6	2.2	0.3	1.6	2.5	3.6	1.4	3.9	65.3	ענפי השירותים

(1) לא כולל שירותי בנקים וזקופים, טעויות והשמטות.

(2) הנכסים הלא-מוחשיים נכללו בענף מסחר ושירותים. ומכאן ההבדל לעומת נתון ההון בענף המסחר והשירותים.

(3) זרם שנתי למלאי בתחילת שנה (שניהם בש"ח).

(4) לא כולל את עובדי השטחים.

(5) ההבדל לעומת הנתון מפרק החקלאות נובע מסעיף הגינון.

(6) כולל מסחר, שירותי אוכל והארוחה, שירותים פיננסיים, עסקיים ואישיים.

המקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי בנק ישראל.

תוצר ענפי המסחר והשירותים ירד ב-2003 ב-0.8 אחוז, לעומת התכווצות ניכרת בשנה הקודמת. משקלם של ענפים אלה בתוצר המגזר העסקי ירד ל-50.2 אחוזים, ועם זאת גדל מספר המועסקים בהם ב-1.7 אחוזים. ההשקעות בענפי המסחר והשירותים המשיכו לרדת.

התוצר של ענף החקלאות ירד השנה תוך גידול היצוא. מחירי התפוקה והתשומות החקלאיות עלו עלייה ניכרת. חלקו של הענף בתוצר העסקי המשיך לרדת והגיע ב-2003 ל-2.7 אחוזים. מספר המועסקים בענף פחת בכ-3 אחוזים.